

„ИЗСЛЕДВАНИЯ В ОБУЧЕНИЕТО ПО СЪВРЕМЕННИ ЕЗИЦИ“ ОТ ТОДОР ШОПОВ И ЕКАТЕРИНА СОФРОНИЕВА – ПРЕГЛЕД НА КНИГАТА

Тодор Шопов, Екатерина Софрониева. *Изследвания в обучението по съвременни езици*. София: Университетско издателство Св. Климент Охридски, 2014, 216 с. ISBN: 978-954-073-787-4

Петър Тодоров

Софийски университет „Св. Климент Охридски“

Увод

През 2014 година научноизследователската литература в България се обогати с едно ново произведение – книгата „Изследвания в обучението по съвременни езици“ от проф. д-р Тодор Шопов и гл. ас. д-р Екатерина Софрониева. Написана от двама от водещите специалисти в областта на педагогиката и обучението по чужди езици в България, книгата има за цел да представи на читателите най-актуалните изследователски методи и най-важните публикации в чуждоезиковото обучение. Научният принос на авторите е безспорен и въпреки че книгата би представлявала интерес за широк кръг от читателска аудитория – студенти и докторанти, педагози и изследователи в сферата на съвременните езици, в следващите редове ще се опитам да направя кратък преглед от гледната точка на един преподавател и изследовател в областта на чуждите езици.

Предговор и Част I

Както става ясно от предговора към книгата, авторите си поставят за цел да отговорят на въпроса „Как се правят емпиричните проучвания за откриване на

нови познания – чрез пряко наблюдение или пряка опитност?“ (с. 11). Когато разтворим страниците на **Част I: Изследователски методи**, откриваме един обстоен преглед на „някои основни понятия в научноизследователската дейност по педагогика на езика“ (с. 17). Особено ценно за мен беше да се запозная с понятие като **триангулация** – термин, който, както посочват авторите, не дължително означава три гледни точки, а по-скоро „съображение, необходимо за плана на научното изследване“ (с. 37). Триангулацията е метод, който би бил полезен в едно изследване, в което се използват различен вид данни – например преглед на научната литература, експеримент, от който се получават определени резултати, и/или използването на анкети. Друг интересен термин, който представят авторите, е **диаграма на течението на данните**. Както става ясно, тази диаграма „дава функционален изглед на целия изследователски проект“ (с. 29). Този метод дава възможност на изследователя да покаже нагледно и възможно най-кратко как ще протече неговото изследване и какво ще включва то. Правилно разработената диаграма дава възможност на читателя бързо да се ориентира как е структурирана дадена научна разработка.

Друга цел, която са си поставили авторите, е „да помогнат да се разсеят мъглата, митът и страхът на начинаещия изследовател“ (с. 12). Така например в книгата ще намерим информация за това какво представлява научноизследователският експеримент (**глава 3**). Тук авторите дават нестандартно обяснение на понятието, като използват за пример филмовия герой Монк (с. 66). Също така е интересно да се отбележи и представянето на термина „фалсификация“ (*sic!*) на нулева хипотеза (с. 67). Оригиналният начин, по който е представена материята, ни дава възможност да навлезем по-гладко и безболезнено в тази иначе сложна тематика. Ясната структура на главите ги прави лесно разбираеми, като читателят е запознат с дефиницията на даден метод, както и неговите теоретически и практически аспекти. Тук бих потвърдил, че авторите са изпълнили една от целите си, а именно читателят да „получи увереност, че педагогическата дейност, от която изследователската е част, е по-успешна без ненужни нагласи и нежелани емоции“ (с. 12).

Част II

Ако първата част на книгата ни дава представа за научноизследователските методи, или с други думи – за теорията на проблема, втората част ни пренася в неговата практическа част – **Публикувани научни изследвания**. Тук е интересно да се отбележи, че две от главите (с автор Екатерина Софрониева) са написани на английски език. **Глава 9 – Empathy and magic teachers**, и **глава 14 – The efficacy of the Narrative Format Model in early childhood teacher preparation**, хвърлят светлина върху приложението на наративния модел. При изследването на емпатията в езиковото обучение Екатерина Софрониева ни запознава с експеримент, проведен измежду 79 преподаватели от Софийския университет, който проверява до каква степен те успяват да приложат нара-

тивния модел (Narrative Format model) за усвояване на втори език. Авторката стига до заключението, че описателният модел е създаден и предназначен да развива съпричастие и съчувствие както у учителите, така и у децата, чрез постоянно представяне на модели на поведение, които възпитават грижа един за друг“ (с. 131). По сходен начин Екатерина Софрониева изследва ефективността на наративния модел (разработен от Трауте Тешнер (Traute Taeschner)) и прилагането му при подготовката на начални учители. Авторката заключава, че наративният модел е приет позитивно и оценен високо от студентите, участвали в обучението и след това приложили го на практика“ (с. 193).

Огромно интерес лично за мен представляваше **глава 13 – Учебна технология за онлайн обучение по английски език**, написана от Тодор Шопов, Г. Атанасова, Р. Иванова, И. Ненова и Е. Софрониева. Освен че главата е фокусирана върху електронното обучение, тя също ни представя и онлайн учебник по английски език със заглавие “I’m OK”. Тук авторите дават подробно описание на научноизследователски проект, който цели да разработи учебна технология за онлайн обучение по английски език. Както отбелязват те, „едно от основните преимущества на такава учебна онлайн технология е да представи прагматично учебното съдържание чрез автономни учебни дейности, комуникативно ориентирани и в съответствие с Общата европейска езикова рамка“ (с. 160). Въпреки че е написана на български език, примерите са дадени на английски език, което показва практическата страна на проекта. Както обясняват авторите, „педагогическите процедури са разработени на основата на седемте принципа на комуникативното обучение и TBLT (принципи, с които се съобразявам и към които се стремя да се придържам като преподавател, а убеден съм, че същото правят и болшинството от моите колеги):

- „Учене чрез правене“;
- „Индивидуализирано обучение“;
- „Даване на достатъчно разбираема входяща информация“;
- „Фокусиране върху учещия, а не върху учителя“;
- „Използване на задача, а не на текст“;
- „Поощряване на обучение чрез сътрудничество, а не чрез конкуренция“;
- „Уважаване на „вътрешната учебна програма на учещия“ (с. 173).

И последно, но не по важност, в **глава 12 – Европейската политика за многоезичие – от Малуф до Европа 2020**, Тодор Шопов и Екатерина Софрониева дискутират „основни аспекти на европейската езикова политика, като например: (а) езиковото и културното разнообразие ... (б) многоезичието в подкрепа на културното разнообразие ... (в) многоезичието като принос за развитието на творчеството и иновациите“ (с. 155). Авторите достигат до заключението, че „европейската политика за многоезичие следва стабилен път на развитие..., а българската методическа наука е активен и равнопоставен участник в този процес“ (с. 159).

Изводи и заключение

Краткият обзор на книгата „Изследвания в обучението по съвременни езици“ от професор доктор Тодор Шопов и главен асистент доктор Екатерина Софрониева, който представих по-горе, не може да замести прочитането на цялата книга, но ще даде представа на читателя какво може да открие в тази наистина ценна публикация. Научната стойност на книгата е безспорна поради факта, че дава задълбочена и обстойна картина на научните изследвания в сферата на методиката на чуждоезиковото обучение. В нея откриваме както теории на водещи учени в областта, така и практически решения на определени проблеми. Четивото ще бъде полезно за широка аудитория, която може да обхване както студенти по методика, като едни бъдещи преподаватели, така и преподаватели по чужди езици, които се стремят към обогатяване на научноизследователската си компетентност. Също така книгата може да послужи като ценен помощник на магистри и докторанти, които могат да приложат някои от идеите, изложени от авторите, при извършване на изследванията си и написване на дипломните си работи (съответно дисертациите си). В заключение бих искал да поздравя авторите за достъпното представяне на една сложна материя по един наистина разбираем и увлекателен начин и бих препоръчал книгата на всички колеги, които се занимават с научноизследователска дейност в сферата на чуждите езици.

„RESEARCH IN MODERN EDUCATION LANGUAGES” BY TODOR SHOPOV AND EKATERINA SOFRONIEV – BOOK REVIEW

✉ **Mr. Peter Todorov, PhD Student**
University of Sofia
Sofia, Bulgaria
E-mail: peter.d.todorov@gmail.com